

PARSHAT KORACH 2019 – SOURCE SHEET

www.rabbidunner.com

1. BAMIDBAR 17:4-5 – THE SYMBOLIC END OF THE KORACH CONTROVERSY

וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת מַחֲתוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשֹּׁרְפִים וַיִּרְקְעוּם צְפוּי לְמִזְבֵּחַ. וַזְכָּרוּן לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל לִמְעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אֲהֲרֹן הוּא לְהִקְטִיר קִטְרֶת לִפְנֵי ה' וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה לוֹ.

Eleazar the priest took the copper fire pans which had been used for offering by those who died in the fire, and they were hammered into plating for the altar, as a reminder to the Israelites that no outsider—one not of Aaron's offspring—should presume to offer incense before God and suffer the fate of Korah and his band, as God had ordered him through Moses.

2. SANHEDRIN 110A – THE PROHIBITION AGAINST “MACHLOKET”

“ויקם משה וילך אל דתן ואבירם” (במדבר טז, כה). אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר (במדבר יז, ה) “ולא יהיה כקרח וכעדתו”.

“And Moses arose and went to Dathan and Abiram” (Numbers 16:25). Reish Lakish says: From here we derive that one may not perpetuate a dispute, as Rav says: Anyone who perpetuates a dispute violates a prohibition, as it is stated: “And he will not be like Korah and his assembly” (Numbers 17:5). *Even the aggrieved party must seek to end the dispute. Dathan and Abiram accused Moses and they should have initiated the reconciliation. Nevertheless, Moses was not insistent on this -- he went to them.*

3. CHOFETZ CHAYIM/SHMIRAT HALASHON 1:17 – THE SCOURGE OF CONTROVERSY

גם יש לו לאדם להזהר מלהיות מעוזרי המחלוקת כדי שלא יענש גם הוא בבא עת פקדתם, כדאמרין (מכות דף ה' :) ענש הכתוב הנטפל לעוברי עברה ועוברי עברה. ואיתא במדרש פרשת קרח: בא וראה כמה קשה המחלוקת, שכל העוזר במחלוקת הקדוש ברוך הוא מאבד זכרו, שנאמר (במדבר ט"ז ל"ה): “וְאִישׁ יִצְאָה מֵאֵת ה' וְתֹאכַל אֶת” וכו'. ואמרין (בסנהדרין ק"י.): אמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר (במדבר י"ז ה'): “ולא יהיה כקרח וכעדתו”.

One must also take care not to assist controversy so that one not be punished among those who promote controversy when their time comes, as Chazal say (Makkot 5b): "the Torah punishes the abettors of transgressors just like the transgressors themselves." In Midrash Parshat Korach it says: "come and see how severe machloket is – even those who abets machloket, God destroys their remembrance, as it is written (Numbers 16:35): 'And a fire went forth from God and consumed 250 men who were presenting incense.'" And in Sanhedrin 110a: "Rav said: 'All who persist in machloket transgress a negative commandment, as it says (Numbers 17:5): "he shall not be like Korah and his congregation.""

4. NETIVOT SHALOM – WHY IS MACHLOKET CONSIDERED SO BAD?

ויש לבאר מדוע דווקא בפרשה זו כתבה התורה את האיסור להחזיק במחלוקת ... כן יש לבאר בעצם פרשת קרח, מהו גודל הפגם של מחלוקת, שמצינו בו עונש כה חמור כמש"נ ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם ויגדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה', שלא היה בנמצא בעולם עונש ראוי למחלוקת והיה צורך לברוא עונש חדש לזה, והרי יש בתורה חטאים רבים וכל מיני

עונשים ישנם עליהם, ואפילו בעבירות החמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים ... ובשביל מחלוקת היו צריכים בריאה חדשה שנבראה במיוחד להענישם? ואף שמחלוקת אינה אלא איסור לאו. כן צ"ב מה שאחז"ל (במד"ר יח), כמה קשה המחלוקת שב"ד של מעלה אין קונסים אלא מבן כ' שנה ומעלה וב"ד של מטה מבן י"ג, ובמחלוקתו של קרח תינוקות בני יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתיות, דכתיב ונשיהם ובניהם וטפם וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. וקשה מה שייך עונש לטפם? ולא מצינו דוגמתו בכל התורה. כן צ"ב מה שהזהיר משה את ישראל אל תגעו בכל אשר להם, שאסור לנגוע אפילו בחפץ שלהם, שאפילו בחמורות ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים לא מצינו כן, וצ"ב מהו גודל החטא? וכן משאחז"ל (יומא ט): מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו ע"ז ג"ע ושפ"ד, אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמ"ח מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות ע"ז ג"ע ושפ"ד. והא גופא טעמא בעי, הרי שנאת חנם אינה אסורה אלא בל"ת, לא תשנא את אחיך בלבבך, ומדוע שקולה היא כנגד ג' החמורות?

5. SHELA" H HAKADOSH -- KORACH'S 250 SUPPORTERS DID NOT HAVE EVIL INTENT

והנה השל"ה הק' כתב בפרשה זו, שהמאטים וחמשים איש, שבתוכם היו גם הנשיאים, כל כוונתם היתה לשם שמים, שהאמינו בה' והאמינו במשה עבדו וידעו נאמנה שכל מה שמשה רבנו עושה הוא מפי הגבורה, אבל הם סברו כי מחלוקתם היא לשם שמים. ומחלוקתם היתה מפני שסברו כי מ"ר רצה שכל הגדולה תהיה רק ממשפחתו, והוא התפלל על זאת להקב"ה שלא יזוז הכבוד מביתו וממשפחתו, והקב"ה רצון יראיו יעשה וממלא בקשתו. ועל כך התרעמו, כי הם רדפו אחר הכבוד, לא אחר הכבוד המדומה אלא לשם שמים ... ע"כ בקשו את הגדולה לעצמם כדי שהם יתקרבו להשי"ת ויגיעו לדבקות בהשי"ת. ובזה תגדל הקושיא, אם כל כוונתם היתה לשם שמים מדוע איפוא נענשו בעונשים נוראים כ"כ על המחלוקת?

6. NETIVOT SHALOM – IT'S ABOUT THE EFFECT OF MACHLOKET, NOT THE CAUSE

אכן זה מלמדת התורה בפרשה זו, את גודל ועוצם הפגם של מחלוקת שגדול עווננו מנשוא. כמאמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, פי' כלל גדול הוא שכולל את כל התורה כולה, שכל עניני התורה נכללים בענין זה. ענין ואהבת לרעך כמוך הוא הכח שיהודים מאוחדים יחד, כדאיתא שכאשר ישראל באחדות אז הקב"ה מתייחס עליהם בתואר "אבינו" ואז הם נקראים "בנים אתם לה' אלקיכם". משא"כ כאשר יש פירוד בין ישראל אין הקב"ה נקרא "אבינו" ואין ישראל נקראים "בנים". כי גדול עד מאד הוא כחם של ישראל המאוחדים יחד, שזה כלל גדול בתורה. וכמו שאמרנו עוד חז"ל (תנחומא, נצבים) עה"פ "אתם נצבים היום כולכם", מה "היום" מאפיל ומאיר, אף אתם בזמן שאפלה לכם אני מאיר לכם -- אימת! בזמן שאתם כולכם באגודה אחת. היינו שכאשר ישראל מאוחדים באגודה אחת אז שורים עליהם רק רחמים וחסדים והקב"ה מאיר אפילתם.

וכן להיפך, הפגם של מחלוקת הוא כמד"א בזה"ק, "קרח אזיל במחלוקת, מאי מחלוקת? פלוגתא -- פלוגתא דלעילא ותתא". היינו שפירוד בין ישראל גורם פירוד בכל העולמות העליונים ומביא פירוד בין הקב"ה וישראל. וזהו שאמרו חז"ל שמקדש שני חרב מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד ג' עבירות ע"ז ג"ע ושפ"ד, כי כאשר יש שנאת חנם ופירוד בין ישראל הר"ז גורם לפלוגתא דלעילא ותתא ומזה נהיה חורבן הבית. ולכן העונש החמור ביותר מכל החטאים והעונשים שבתורה הוא על עון מחלוקת ... דהנה הכח של כלל ישראל ... ענין שלמות הכלל ישראל שהוא ע"י אחדותם שהם דבוקים כאחד, וע"ז מתקיימת הדביקות של ישראל בהקב"ה, כענין "ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד", שזה הביא לקבלת התורה ... וכמו שבית ראשון נחרב על ע"ז ג"ע ושפ"ד, שג' חטאים אלו גורמים לנתק יהודי מהשי"ת, ע"ז פגמו במה שנהיה מה שאינו יהודי ... והיות שבית המקדש הוא מקור הדביקות בין הקב"ה וישראל ... כמ"כ חורבן בית שני שהיה מפני שנאת חנם, שנתבטל כח האחדות והדבקות של כלל ישראל, ונשבר כח השלמות של כללות ישראל שאינו אלא כאשר הם עם אחד, ולכך נחרב ביהמ"ק, דכשם שדבקות ישראל בהקב"ה נפסקה ע"ז ג"ע ושפ"ד, כך לא היה לה קיום ונפסקה כאשר בטלה דביקות ישראל בינם לבין עצמם.

7. NETIVOT SHALOM – HOW EGO CAN INFLUENCE EVEN THE GREATEST PEOPLE

ואם כי כדברי השל"ה הק' כוונתם היתה לשם שמים, גדול כל כך הפגם של מחלוקת שאפילו אם מתכוונים בזה לשם שמים הפגם גדול מאד ... ועל זה נאמר האיסור של מחלוקת ולא יהיה כקרח וכעדתו. ולבאר הענין מה שקשה לכאורה דאם כוונתם היתה לשם שמים איך כה נכשלו, י"ל ... דהנה השורש ... המביא לכל המדות הרעות היא מדת הישות, כאשר ישותו של האדם תופסת אצלו את המקום המרכזי ומבקש תמיד להשביע את רצון עצמו, זה השורש פורה ראש ולענה של כל ענפי הרע. וכמו שיש ישות בגשמיות שייך גם ישות ברוחניות שהיא ג"כ בגדר ישות. וזה היה הפגם של עדת קרח, שהרי לא היו סבורים ששם שמים יתקדש יותר אילו תהיה להם הכהונה מאשר אם אהרן הוא הכהן ... ומזה נבע החטא הגדול של מחלוקת שנפלו בו לבסוף. ועפ"ז מבואר מה שהתוה"ק רמזה דוקא בפרשה זו שכל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שהתוה"ק מלמדת כאן שלמרות שהיו אנשים גדולים כ"כ, קרח שהיה בעל רוח הקדש ומאתים וחמישים האיש שהיו בהם נשיאים וכולם היו אנשים גדולים, אעפ"כ כ"כ גדול הפגם של מחלוקת, שאפי' אצל אנשים גדולים ביותר וכוונתם לשם שמים, יכול להיות שאחר הכל האדם משוחד מנגיעות עצמיות ...

8. NETIVOT SHALOM – MACHLOKET CONTAMINATES AND INFECTS

את גודל הפגם של מחלוקת שהוא עמוק מאד אנו למדים ממה שהתורה אמרה שגם טפס נענשו וכן מאומרו אל תגעו בכל אשר להם. שהביאור בזה ע"ד שיש ענינים תורשתיים הטבועים בדם העוברים גם לילדים, וכן יש מחלות מדבקות שכל מי שרק בא במגע עם החולה נדבק במחלה. וכן הוא פגם המחלוקת, שאפילו טפס ג"כ ירדו חיים שאולה ... כי דמם הורעל כבר בפגם המחלוקת והפירוד מעלמא דפרודא. וכמ"כ "אל תגעו בכל אשר להם", אף שהאיסור של מחלוקת היא רק ל"ת, אבל הפגם עמוק מאד עד שהמתקרב והנוגע באשר להם ג"כ נפגע ממחלה זו, **ואין זה מגדר עונש אלא שנפגמו במחלה הזאת.**